

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2630/2567

นาง ส.โจทก์ นาง ห. กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 1605, ป.พ.พ. มาตรา 1381, ป.พ.พ. มาตรา 1754, ป.ที่ดิน มาตรา 63, ป.อ. มาตรา 137, ป.อ. มาตรา 267, ป.วิ.อ. มาตรา 46

ย่อ / หลักกฎหมาย

พฤติการณ์แห่งคดีบ่งชี้ชัดว่าจำเลยที่ 1 มีเจตนายกย้ายปิดบังที่ดินโฉนดเลขที่ 21914 เนื้อที่ 200 ตารางวา ซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกของผู้ตายโดยฉ้อฉลหรือรู้อยู่ว่าตนทำให้เสื่อมประโยชน์ของทายาทคนอื่นแล้ว จำเลยที่ 1 จึงต้องถูกกำจัดมิให้ได้รับมรดกเฉพาะในส่วนของที่ดินโฉนดเลขที่ 21914 เนื้อที่ 200 ตารางวา ที่จำเลยที่ 1 ยกย้ายปิดบังไว้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 1605 วรรคหนึ่ง เมื่อที่ดินทั้งหมดมี 2 ไร่ 63 ตารางวา แม้การถูกกำจัดมิให้รับมรดกจะถือว่าผู้ถูกกำจัดมิให้รับมรดกมิใช่ทายาทอันจะยกอายุความขึ้นต่อสู้โจทก์ได้ก็ตาม แต่จำเลยที่ 1 ถูกกำจัดมิให้ได้รับมรดกเฉพาะส่วนที่ได้ยกย้ายปิดบังที่ดินพิพาทในเนื้อที่ 200 ตารางวา เท่านั้น จำเลยที่ 1 จึงยังมีฐานะเป็นทายาทอันจะยกอายุความขึ้นต่อสู้โจทก์ในส่วนของที่ดินส่วนที่เหลือที่ไม่ได้ถูกกำจัดมิให้ได้รับมรดกได้ การที่จำเลยที่ 1 ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทเป็นการครอบครองทรัพย์สินมรดกที่ยังมิได้แบ่งปันกันเป็นการครอบครองแทนโจทก์และทายาทอื่นของผู้ตาย และแม้ต่อมาจำเลยที่ 1 จะโอนที่ดินพิพาทบางส่วนให้แก่จำเลยที่ 2 โดยมีค่าตอบแทน แต่จำเลยที่ 1 ไม่ได้บอกกล่าวไปยังทายาททุกคนว่า ไม่มีเจตนายึดถือทรัพย์สินมรดกแทนทายาททุกคนต่อไปตาม ป.พ.พ. มาตรา 1381 เท่ากับจำเลยที่ 1 ยังไม่ได้เปลี่ยนเจตนาไปยึดถือครอบครองทรัพย์สินมรดกแทนทายาทอื่น ถือได้ว่าที่จำเลยที่ 1 ครอบครองที่ดินพิพาทของผู้ตายนั้น เป็นการครอบครองแทนทายาทอื่นด้วย มิใช่เป็นการครอบครองเพื่อตนเองโดยลำพัง จำเลยที่ 1 จึงจะยกอายุความหนึ่งปีตาม ป.พ.พ. มาตรา 1754 ขึ้นต่อสู้โจทก์ไม่ได้ ดังนั้นโจทก์ในฐานะทายาทโดยธรรมของผู้ตายย่อมมีสิทธิฟ้องเรียกที่ดินพิพาทอันเป็นทรัพย์สินมรดกของผู้ตายจากจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายได้ คดีของโจทก์ไม่ขาดอายุความ จำเลยรู้ว่าโฉนดที่ดินไม่ได้สูญหายดังที่ไปแจ้งความ แต่โจทก์เป็นฝ่ายครอบครองอยู่ การที่จำเลยไปแจ้งความว่าโฉนดที่ดินสูญหายแล้วนำสำเนารายงานประจำวันรับแจ้งเอกสารหายไปขอให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการออกใบแทนโฉนดที่ดิน จำเลยที่ 1 จึงมีความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานและฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการ ดังนั้นเมื่อการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จของจำเลยที่ 1 ทำให้เจ้าพนักงานที่ดินหลงเชื่อว่าโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 สูญหายไปจริงจึงออกใบแทนโฉนดที่ดินให้ ทั้งที่ดินยังคงอยู่ในความยึดถือครอบครองของโจทก์มาโดยตลอดและไม่ได้สูญหายไป ใบแทนโฉนดจึงเป็นใบแทนโฉนดที่ดินที่ออกมาโดยมิชอบด้วยกฎหมายและไม่มีผลให้โฉนดที่ดินเลขที่ 21914 ฉบับเจ้าของที่ดินซึ่งอยู่ในความยึดถือครอบครองของโจทก์ถูกยกเลิกไปตาม ป.ที่ดิน มาตรา 63 วรรคหนึ่งและวรรคสอง กรณีมีเหตุให้ต้องเพิกถอนใบแทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 การที่จำเลยที่ 1 ขยายที่ดินดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ 2 เกิดจากการกระทำที่ไม่สุจริตและไม่ชอบด้วยกฎหมาย จำเลยที่ 2 จึงรับโอนที่ดินพิพาทต่อไปอีกทอดหนึ่ง ดังนั้นเมื่อใบแทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 เป็นใบแทนโฉนดที่ดินที่ออกมาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ย่อมไม่มีผลให้โฉนดที่ดินเลขที่ 21914 ฉบับเจ้าของที่ดินซึ่งอยู่ในความยึดถือครอบครองของโจทก์ถูกยกเลิก ทั้งไม่อาจใช้เป็นหนังสือแสดงสิทธิ

ในที่ดินที่จะนำไปจดทะเบียนและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามป.พ.พ.ได้ตามป.ที่ดิน มาตรา 63 วรรคหนึ่งและวรรคสอง, 72 การจดทะเบียนในชื่อจำเลยที่ 2 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวม โดยมีค่าตอบแทนในที่ดินพิพาท 200 ตารางวา และแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ในส่วนของจำเลยที่ 2 เป็น โฉนดที่ดินเลขที่ 68594 จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่จำเลยที่ 2 รับซื้อที่ดินดังกล่าวมาจากจำเลย ที่ 1 ซึ่งไม่มีสิทธิขายให้แก่จำเลยที่ 2 แล้ว แม้จำเลยที่ 2 จะรับโอนมาโดยเสียค่าตอบแทนและ จดทะเบียนแล้วก็ตาม จำเลยที่ 2 ก็ไม่มีสิทธิในที่ดินดังกล่าว ซึ่งเป็นไปตามหลักที่ว่าผู้รับโอนไม่มี สิทธิดีกว่าผู้โอนกรณีจึงมีเหตุให้เพิกถอนรายการสารบัญญัติจดทะเบียนในใบแทนโฉนดที่ดินและ เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 68594

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้เพิกถอนใบแทนโฉนดที่ดินพิพาท เพิกถอนรายการสารบัญญัติจดทะเบียนในใบแทน โฉนดที่ดินพิพาททั้งหมด เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 68594 กำจัดมิให้จำเลยที่ 1 รับมรดกของผู้ตาย ให้จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกโอนที่ดินพิพาทแก่โจทก์ บังคับให้จำเลยทั้งสองรื้อถอน สิ่งปลูกสร้างและขนย้ายทรัพย์สินออกจากที่ดินพิพาท และให้จำเลยทั้งสองชดเชยค่าขาดประโยชน์ ในที่ดินพิพาทในอัตราเดือนละ 5,000 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยทั้งสองจะรื้อถอน สิ่งปลูกสร้างขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกจากที่ดินพิพาท จำเลยทั้งสองให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 พิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงเบื้องต้นรับฟังได้ว่า โจทก์เป็นภริยาโดยชอบด้วยกฎหมายของนาย ประเสริฐ ส่วนจำเลยที่ 1 เป็นบุตรของนายประเสริฐกับนางต่อม นายประเสริฐถึงแก่ความตายเมื่อ วันที่ 28 ธันวาคม 2548 ผู้ตายไม่ได้ทำพินัยกรรมหรือตั้งผู้ใดเป็นผู้จัดการมรดก ที่ดินพิพาท โฉนดที่ดินเลขที่ 21914 มีเนื้อที่ 2 ไร่ 63 ตารางวา มีชื่อผู้ตายเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์มีบ้านเลขที่ 7 หมู่ที่ 3 ปลูกอยู่บนที่ดินพิพาท ปัจจุบันจำเลยที่ 1 พักอาศัยและครอบครองทำประโยชน์ เมื่อวันที่ 25 เมษายน 2557 จำเลยที่ 1 ไปแจ้งความต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองสระบุรีว่า โฉนดที่ดินพิพาทและมรดกของผู้ตายสูญหาย จากนั้นจำเลยที่ 1 นำสำเนารายงานประจำวันรับ แจ้งเอกสารหายไปร้องขอพนักงานอัยการ สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือ ทางกฎหมายและการบังคับคดี ให้ดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ตั้งจำเลยที่ 1 เป็น ผู้จัดการมรดกของผู้ตาย กระทั่งศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งจำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย จากนั้นจำเลยที่ 1 ไปขอยกใบแทนโฉนดที่ดินพิพาทต่อสำนักงานที่ดิน เมื่อได้ใบแทนโฉนดที่ดิน แล้ว วันที่ 17 เมษายน 2558 จำเลยที่ 1 ดำเนินการขอจดทะเบียนในชื่อจำเลยที่ 1 ในฐานะ ผู้จัดการมรดกของผู้ตาย แล้วจำเลยที่ 1 ก็ขอจดทะเบียนในชื่อจำเลยที่ 1 ในฐานะส่วนตัว เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท และต่อมาวันที่ 15 กรกฎาคม 2558 จำเลยที่ 1 จดทะเบียนในชื่อ จำเลยที่ 2 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวม โดยมีค่าตอบแทนในที่ดินพิพาท 200 ตารางวา จากนั้นวันที่ 22 มิถุนายน 2559 จึงแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ในส่วนของจำเลยที่ 2 เป็นโฉนดที่ดินเลขที่ 68594 วันที่ 7 กันยายน 2559 โจทก์ยื่นฟ้องจำเลยที่ 1 ต่อศาลชั้นต้น ขอให้ลงโทษในความผิดต่อเจ้าพนักงาน ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม และความผิดเกี่ยวกับเอกสาร กระทั่งศาลฎีกามี คำพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 137, 267 จำคุก 6 เดือน และปรับ 3,000 บาท โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามฎีกาของ

โจทก์ว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ เห็นว่า คำฟ้องโจทก์อ้างว่าจำเลยที่ 1 ยักยักปิดบังทรัพย์สินมรดกของนายประเสริฐ ผู้ตาย ขอให้กำจัดมิให้จำเลยที่ 1 รับมรดก ซึ่งหากฟังได้ว่าจำเลยที่ 1 ยักยักปิดบังทรัพย์สินมรดกของผู้ตายจริง จำเลยที่ 1 ต้องถูกกำจัดมิให้รับมรดก เมื่อจำเลยที่ 1 ถูกกำจัดมิให้รับมรดกย่อมถือว่าจำเลยที่ 1 มิใช่ทายาทอันจะยกอายุความขึ้นต่อสู้โจทก์ได้ กรณีจึงต้องวินิจฉัยเสียก่อนว่า การกระทำของจำเลยที่ 1 เป็นการยักยักปิดบังทรัพย์สินมรดกของผู้ตายอันเป็นเหตุให้ต้องถูกกำจัดมิให้รับมรดกหรือไม่ การที่ศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ภาค 1 ไม่ได้วินิจฉัยว่า จำเลยที่ 1 จะต้องถูกกำจัดมิให้รับมรดกหรือไม่เสียก่อน แต่กลับไปวินิจฉัยว่าคดีโจทก์ขาดอายุความจึงเป็นการข้ามขั้นตอน ศาลฎีกาเห็นว่าโจทก์และจำเลยทั้งสองต่างนำพยานหลักฐานของตนเข้าสืบจนเสร็จสิ้นกระแสความแล้ว เพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาพิพากษาคดี จึงเห็นสมควรวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวและปัญหาอื่นตามฟ้องของโจทก์ที่ว่า กรณีมีเหตุให้เพิกถอนใบแทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 เพิกถอนรายการสารบัญจดทะเบียนในใบแทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 68594 จำเลยทั้งสองต้องขนย้ายทรัพย์สินพร้อมบริวารออกจากที่ดินพิพาทและต้องชดเชยค่าขาดประโยชน์ หรือไม่ เพียงใด ไปเสียทีเดียว โดยไม่จำเป็นต้องยอนสำนวนไปให้ศาลชั้นต้นพิจารณาพิพากษาใหม่ ซึ่งศาลฎีกาพิเคราะห์แล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ 1 แจ้งความเท็จต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองสระบุรีว่า โฉนดที่ดินพิพาทและมรดกบัตรของผู้ตายสูญหาย จากนั้นจำเลยที่ 1 ร้องขอพนักงานอัยการให้ดำเนินการยื่นคำร้องขอต่อศาลให้ตั้งจำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย หลังจากที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งตั้งจำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตาย แล้วจำเลยที่ 1 ไปขอออกใบแทนโฉนดที่ดินพิพาท ขอจดทะเบียนใส่ชื่อตนเองในฐานะผู้จัดการมรดกของผู้ตาย ขอจดทะเบียนใส่ชื่อตนเองในฐานะส่วนตัวเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาท จดทะเบียนใส่ชื่อจำเลยที่ 2 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมโดยมีค่าตอบแทนในที่ดินพิพาท 200 ตารางวา และแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ในส่วนของจำเลยที่ 2 เป็นโฉนดที่ดินเลขที่ 68594 เมื่อพิจารณาจากที่จำเลยที่ 1 ได้รับใบแทนโฉนดที่ดินวันที่ 17 เมษายน 2558 จากนั้นจำเลยที่ 1 จดทะเบียนใส่ชื่อจำเลยที่ 2 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมโดยมีค่าตอบแทนในที่ดินพิพาท 200 ตารางวา ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2558 ซึ่งเป็นเวลาหลังจากที่จำเลยที่ 1 ได้รับใบแทนโฉนดที่ดินเพียง 2 เดือนเศษ แสดงให้เห็นถึงความต้องการของจำเลยที่ 1 ที่จะเอาที่ดินพิพาทอันเป็นทรัพย์สินมรดกมาเป็นประโยชน์ของตนเพียงผู้เดียว ย่อมไม่เป็นไปเพื่อการจัดการทรัพย์สินมรดกเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาทอันเป็นการกระทำผิดหน้าที่ของผู้จัดการมรดกและนอกขอบอำนาจของผู้จัดการมรดก ทั้งจำเลยที่ 1 ยังเบิกความตอบนายโจทก์ถามค้านรับว่า จำเลยที่ 1 ขายที่ดินพิพาท 200 ตารางวา ให้แก่จำเลยที่ 2 โดยโจทก์ไม่ทราบเรื่อง โจทก์ขออายัดที่ดินดังกล่าวภายหลังจากที่จำเลยที่ 1 ขายให้แก่จำเลยที่ 2 แล้ว พฤติการณ์แห่งคดีบ่งชี้ชัดว่าจำเลยที่ 1 มีเจตนายักยักปิดบังที่ดินโฉนดเลขที่ 21914 เนื้อที่ 200 ตารางวา ซึ่งเป็นทรัพย์สินมรดกของผู้ตายโดยฉ้อฉลหรือรู้อยู่ว่าตนทำให้เสื่อมประโยชน์ของทายาทคนอื่นแล้ว จำเลยที่ 1 จึงต้องถูกกำจัดมิให้ได้รับมรดกเฉพาะในส่วนของที่ดินโฉนดเลขที่ 21914 เนื้อที่ 200 ตารางวา ที่จำเลยที่ 1 ยักยักปิดบังไว้ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1605 วรรคหนึ่ง เมื่อเนื้อที่ดินทั้งหมดมี 2 ไร่ 63 ตารางวา แม้การถูกกำจัดมิให้รับมรดกจะถือว่าผู้ถูกกำจัดมิให้รับมรดกมิใช่ทายาทอันจะยกอายุความขึ้นต่อสู้โจทก์ได้ก็ตาม แต่จำเลยที่ 1 ถูกกำจัดมิให้ได้รับมรดกเฉพาะส่วนที่ได้ยักยักปิดบังที่ดินพิพาทในเนื้อที่ 200 ตารางวา เท่านั้น จำเลยที่ 1 จึงยังมีฐานะเป็นทายาทอันจะยกอายุความขึ้นต่อสู้โจทก์ในส่วนของที่ดินส่วนที่เหลือที่

ไม่ได้ถูกกำจัดมิให้ได้รับมรดกได้ สำหรับปัญหาตามฎีกาของโจทก์ที่ว่า ฟ้องโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ เมื่อข้อเท็จจริงฟังเป็นยุติว่า จำเลยที่ 1 ยื่นคำร้องขอต่อศาลขอจัดการมรดกเกี่ยวกับที่ดินพิพาท แสดงว่าที่ดินพิพาทดังกล่าวเป็นทรัพย์สินในกองมรดกของผู้ตายซึ่งอยู่ระหว่างจัดการ ประกอบกับยังได้ความตามที่จำเลยที่ 1 เบิกความรับว่า ยังมีทรัพย์สินของผู้ตายหลายรายการที่ยังไม่ได้แบ่งกัน จึงต้องฟังว่าการจัดการมรดกของผู้ตายยังไม่แล้วเสร็จ การที่จำเลยที่ 1 ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินพิพาทจึงเป็นการครอบครองทรัพย์สินมรดกที่ยังมิได้แบ่งปันกัน เป็น การครอบครองแทนโจทก์และทายาทอื่นของผู้ตาย และเมื่อต่อมาจำเลยที่ 1 จะโอนที่ดินพิพาทบางส่วนให้แก่จำเลยที่ 2 โดยมีคำตอบแทน แต่จำเลยที่ 1 ไม่ได้บอกกล่าวไปยังทายาททุกคนว่า ไม่มีเจตนายึดถือทรัพย์สินมรดกแทนทายาททุกคนต่อไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1381 เท่ากับจำเลยที่ 1 ยังไม่ได้เปลี่ยนเจตนาไปยึดถือครอบครองทรัพย์สินมรดกแทนทายาทอื่น ถือได้ว่าที่จำเลยที่ 1 ครอบครองที่ดินพิพาทของผู้ตายนั้นเป็นการครอบครองแทนทายาทอื่นด้วย มิใช่เป็นการครอบครองเพื่อตนเองโดยลำพัง จำเลยที่ 1 จึงจะยกอายุความหนึ่งปีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1754 ขึ้นต่อสู้โจทก์ไม่ได้ ดังนั้นโจทก์ในฐานะ ทายาทโดยธรรมของผู้ตายย่อมมีสิทธิฟ้องเรียกที่ดินพิพาทอันเป็นทรัพย์สินมรดกของผู้ตายจาก จำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายได้ คดีของโจทก์ไม่ขาดอายุความ ที่ศาลชั้นต้นและ ศาลอุทธรณ์ภาค 1 วินิจฉัยว่า คดีโจทก์ขาดอายุความพิพากษายกฟ้องโจทก์มานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ฟังขึ้น สำหรับปัญหาตามฟ้องของโจทก์ที่ว่า กรณีมีเหตุให้เพิกถอนใบ แทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 หรือไม่ เห็นว่า การจะวินิจฉัยปัญหาที่ว่า กรณีมีเหตุให้เพิกถอนใบ แทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 หรือไม่ ต้องอาศัยมูลความผิดทางอาญาที่จำเลยที่ 1 ถูกโจทก์ฟ้องใน ความผิดต่อเจ้าพนักงาน ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม และความผิดเกี่ยวกับเอกสาร การดำเนินคดีของโจทก์คดีนี้จึงเป็นการฟ้องคดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญา ในการพิพากษาคดี ส่วนแพ่ง ศาลจำต้องถือข้อเท็จจริงตามที่ปรากฏในคำพิพากษาคดีส่วนอาญาตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 46 ซึ่งในคดีส่วนอาญาดังกล่าวศาลฎีกาเห็นว่า จากคำเบิกความของโจทก์ประกอบคำเบิกความตอบทนายโจทก์ถามค้านของจำเลยได้ความว่า ก่อนที่จำเลยจะไปดำเนินการขอออกใบแทนโฉนดที่ดินนั้น โจทก์กับจำเลยได้เจรจาเกี่ยวกับการ แบ่งที่ดินอันเป็นมรดกดังกล่าวก่อน แต่เมื่อโจทก์เสนอขอเงิน 700,000 บาท โดยจะยอมยกที่ดินให้ จำเลยแล้ว จึงเกิดความรู้สึกขุ่นเคืองกันและไม่มีการพูดคุยกันอีก แสดงว่าจำเลยก็ทราบดีว่า โฉนดที่ดินต้องอยู่กับโจทก์ เพราะมีเช่นนั้น โจทก์คงไม่เสนอที่จะยกที่ดินให้และเรียกร้องเงินถึง 700,000 บาท ทั้งนายประเสริฐก็ย้ายไปอยู่กินกับโจทก์เป็นเวลานานแล้ว ซึ่งโดยวิญญูชนควรต้อง นำโฉนดที่ดินอันเป็นเอกสารสำคัญติดตัวไปเก็บรักษาไว้ด้วยตนเอง ดังนั้นจากท่าทีการเจรจา เกี่ยวกับการแบ่งที่ดินของโจทก์และข้อเท็จจริงที่นายประเสริฐย้ายไปอยู่กับโจทก์นานแล้วดังกล่าว ย่อมฟังได้โดยปราศจากสงสัยว่าจำเลยรู้ว่าโฉนดที่ดินไม่ได้สูญหายดังที่ไปแจ้งความ แต่โจทก์เป็น ฝ่ายครอบครองอยู่ การที่จำเลยไปแจ้งความว่าโฉนดที่ดินสูญหายแล้วนำสำเนารายงานประจำวัน รับแจ้งเอกสารหายไปขอให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการออกใบแทนโฉนดที่ดิน จำเลยที่ 1 จึง มีความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานและฐานแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความ อันเป็นเท็จลงในเอกสารราชการ ดังนั้นเมื่อการแจ้งข้อความอันเป็นเท็จของจำเลยที่ 1 ทำให้ เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดสระบุรีหลงเชื่อว่าโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 สูญหายไปจริงจึงออกใบแทน โฉนดที่ดินเลขที่ 21914 ทั้งที่โฉนดที่ดินเลขที่ 21914 ยังอยู่ในความยึดถือครอบครองของโจทก์

มาโดยตลอดและไม่ได้สูญหายไป ใบแทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 จึงเป็นใบแทนโฉนดที่ดินที่ออกมาโดยมิชอบด้วยกฎหมายและไม่มีผลให้โฉนดที่ดินเลขที่ 21914 ฉบับเจ้าของที่ดินซึ่งอยู่ในความยึดถือครอบครองของโจทก์ถูกยกเลิกไปตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 63 วรรคหนึ่งและวรรคสอง กรณีมีเหตุให้ต้องเพิกถอนใบแทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 มีปัญหาที่ต้องวินิจฉัยประการต่อไปว่า กรณีมีเหตุให้เพิกถอนรายการสารบัญญัติทะเบียนในใบแทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 เพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 68594 และจำเลยทั้งสองต้องขนย้ายทรัพย์สินพร้อมบริวารออกจากที่ดินพิพาทและต้องชดใช้ค่าขาดประโยชน์ หรือไม่ เพียงใด เห็นว่าเมื่อใบแทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 เป็นใบแทนโฉนดที่ดินที่ออกมาโดยมิชอบด้วยกฎหมายและมีเหตุให้ต้องเพิกถอน จำเลยที่ 1 ย่อมไม่อาจนำเอาใบแทนโฉนดที่ดินดังกล่าวไปใช้เป็นหลักฐานในการทำนิติกรรมใด ๆ ได้ ทั้งจำเลยที่ 1 ยังเบิกความตอบทนายโจทก์ถามค้านรับว่า จำเลยที่ 1 ขายที่ดินพิพาท 200 ตารางวา ให้แก่จำเลยที่ 2 โดยโจทก์ไม่ทราบเรื่อง โจทก์ขออายัดที่ดินดังกล่าวภายหลังจากที่จำเลยที่ 1 ขายให้แก่จำเลยที่ 2 แล้ว จึงเป็นการทำนิติกรรมอันเป็นการกระหนาบสิทธิโจทก์ซึ่งเป็นทายาท นอกจากนี้การที่จำเลยที่ 1 ได้รับใบแทนโฉนดที่ดินวันที่ 17 เมษายน 2558 แล้ว จำเลยที่ 1 จดทะเบียนใส่ชื่อจำเลยที่ 2 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมโดยมีค่าตอบแทนในที่ดินพิพาท 200 ตารางวา ในวันที่ 15 กรกฎาคม 2558 ซึ่งเป็นเวลาหลังจากที่จำเลยที่ 1 ได้รับใบแทนโฉนดที่ดินเพียง 2 เดือนเศษ แสดงให้เห็นถึงความต้องการของจำเลยที่ 1 ที่จะเอาที่ดินพิพาทอันเป็นทรัพย์สินมรดกมาเป็นประโยชน์ของตนเพียงผู้เดียว ย่อมไม่เป็นไปเพื่อการจัดการทรัพย์สินมรดกเพื่อแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้แก่ทายาทอันเป็นการกระทำผิดหน้าที่ของผู้จัดการมรดกและนอกขอบอำนาจของผู้จัดการมรดก จึงเป็นการกระทำที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จำเลยที่ 1 ไม่มีสิทธิจดทะเบียนขายที่ดินพิพาทให้แก่จำเลยที่ 2 ทั้งเมื่อพิจารณาถึงขณะจำเลยที่ 2 ซื้อที่ดินพิพาทจากจำเลยที่ 1 นั้น จำเลยที่ 1 มีเอกสารสิทธิเป็นเพียงใบแทนโฉนดที่ดินเท่านั้นมิใช่โฉนดที่ดินฉบับเจ้าของที่ดิน และในสารบัญญัติทะเบียนที่ดินยังระบุชัดว่าจำเลยที่ 1 เป็นผู้จัดการมรดกของผู้ตายโดยมีการจดทะเบียนใส่ชื่อจำเลยที่ 1 ในฐานะส่วนตัวเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน อีกทั้งจำเลยที่ 2 ยังเบิกความตอบทนายโจทก์ถามค้านรับว่า จำเลยที่ 2 โอนที่ดินพิพาท 200 ตารางวา ให้แก่บุตรทั้งสองของจำเลยที่ 2 แล้ว ในวันที่ 22 มีนาคม 2560 เมื่อพิจารณาตามสำเนาคำฟ้องและสำเนาคำพิพากษาศาลฎีกาในคดีอาญาที่จำเลยที่ 1 ถูกโจทก์ฟ้องและศาลฎีกามีคำพิพากษาว่า จำเลยที่ 1 มีความผิดฐานแจ้งความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงานและแจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความอันเป็นเท็จแล้วพบว่า โจทก์ฟ้องจำเลยที่ 1 เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2559 การที่จำเลยที่ 2 โอนที่ดินพิพาท 200 ตารางวา ให้แก่บุตรทั้งสองของจำเลยที่ 2 ในวันที่ 22 มีนาคม 2560 จึงเป็นการโอนภายหลังจากที่จำเลยที่ 1 ถูกฟ้องเป็นคดีอาญาเพียง 6 เดือนเศษ และยังเป็นการโอนหลังจากวันที่ 22 มิถุนายน 2559 ซึ่งเป็นวันแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ในส่วนของจำเลยที่ 2 เป็นโฉนดที่ดินเลขที่ 68594 ได้เพียง 7 เดือน โดยที่บุตรทั้งสองของจำเลยที่ 2 ยังใช้คำนำหน้านามว่าเด็กหญิงและเด็กชาย ย่อมแสดงว่าบุตรทั้งสองยังเป็นผู้เยาว์และมีอายุไม่เกิน 15 ปี พฤติการณ์แห่งคดีส่อพิรุธว่า เหตุที่จำเลยที่ 2 ด่วนรีบร้อนโอนที่ดินพิพาท ทั้งที่ทางนำสืบของจำเลยที่ 2 ไม่ปรากฏเหตุผลความจำเป็นที่จะต้องโอนที่ดินพิพาทให้แก่บุตรผู้เยาว์ ย่อมเป็นข้อบ่งชี้ชัดว่า จำเลยที่ 2 รู้หรือควรจะรู้แล้วในขณะซื้อที่ดินพิพาทว่า การที่จำเลยที่ 1 ขายที่ดินดังกล่าวให้แก่จำเลยที่ 2 เกิดจากการกระทำที่ไม่สุจริตและไม่ชอบด้วยกฎหมาย จำเลยที่ 2 จึงรับโอนที่ดินพิพาทต่อไปอีกทอดหนึ่ง ดังนั้นเมื่อใบแทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 เป็นใบแทนโฉนดที่ดินที่ออกมาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ย่อมไม่มีผลให้โฉนดที่ดิน

เลขที่ 21914 ฉบับเจ้าของที่ดินซึ่งอยู่ในความยึดถือครอบครองของโจทก์ถูกยกเลิก ทั้งไม่อาจใช้เป็นหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินที่จะนำไปจดทะเบียนและนิติกรรมเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ตามประมวลกฎหมายที่ดิน มาตรา 63 วรรคหนึ่งและวรรคสอง, 72 การจดทะเบียนใส่ชื่อจำเลยที่ 2 เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์รวมโดยมีค่าตอบแทนในที่ดินพิพาท 200 ตารางวา และแบ่งแยกกรรมสิทธิ์ในส่วนของจำเลยที่ 2 เป็นโฉนดที่ดินเลขที่ 68594 จึงไม่ชอบด้วยกฎหมาย การที่จำเลยที่ 2 รับซื้อที่ดินดังกล่าวมาจากจำเลยที่ 1 ซึ่งไม่มีสิทธิขายให้แก่จำเลยที่ 2 แล้ว แม้จำเลยที่ 2 จะรับโอนมาโดยเสียค่าตอบแทนและจดทะเบียนแล้วก็ตาม จำเลยที่ 2 ก็ไม่มีสิทธิในที่ดินดังกล่าว ซึ่งเป็นไปตามหลักที่ว่าผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน กรณีจึงมีเหตุให้เพิกถอนรายการสารบัญญัติจดทะเบียนในใบแทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 และเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 68594 เมื่อจำเลยที่ 2 และบริวารไม่มีสิทธิในที่ดินที่ถูกเพิกถอนโฉนดที่ดินดังกล่าว จำเลยที่ 2 จึงต้องรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและขนย้ายทรัพย์สินพร้อมบริวารออกจากที่ดินที่ถูกเพิกถอนโฉนดที่ดิน ส่วนที่โจทก์ขอให้จำเลยที่ 1 ในฐานะผู้จัดการมรดกโอนที่ดินโฉนดเลขที่ 21914 ให้แก่โจทก์ และให้จำเลยทั้งสองชดเชยค่าขาดประโยชน์ในที่ดินพิพาทในอัตราเดือนละ 5,000 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจำเลยทั้งสองจะรื้อถอนสิ่งปลูกสร้างขนย้ายทรัพย์สินและบริวารออกจากที่ดินพิพาทนั้น เนื่องจากคดีนี้ยังมีทายาทอื่นของนายประเสริฐผู้ตายที่มีสิทธิได้รับมรดกแต่ยังมิได้เข้าในคดี ดังนั้น ศาลจะกำหนดแบ่งส่วนเกี่ยวกับที่ดินโฉนดเลขที่ 21914 และค่าขาดประโยชน์ให้แก่โจทก์ยังไม่ได้ ชอบที่จะว่ากล่าวกันเป็นอีกส่วนหนึ่งต่างหาก พิพากษากลับ ให้เพิกถอนใบแทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 เพิกถอนรายการสารบัญญัติจดทะเบียนในใบแทนโฉนดที่ดินเลขที่ 21914 ระหว่างจำเลยที่ 1 กับจำเลยที่ 2 และเพิกถอนโฉนดที่ดินเลขที่ 68594 ให้จำเลยที่ 2 รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างและขนย้ายทรัพย์สินพร้อมบริวารออกจากที่ดินที่ถูกเพิกถอนโฉนดที่ดิน ให้ก่การจัดมิให้จำเลยที่ 1 รับมรดกของผู้ตายในส่วนที่ดินโฉนดเลขที่ 21914 เนื้อที่ 200 ตารางวา โดยให้นำที่ดินโฉนดเลขที่ 21914 เนื้อที่ 200 ตารางวาที่จำเลยที่ 1 ถูกก่การจัดมิให้รับมรดกกลับสู่กองมรดกของผู้ตาย นำไปแบ่งเฉลี่ยแก่โจทก์และทายาทอื่นตามส่วน คำขออื่นนอกจากนี้ให้ยก ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

กมล คำเพ็ญ · นนท ชัยปกรณ · พรหมมาศ ภูแส

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/2630/2567>